

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GRAJEWSKIEGO
ZA ROK 2021**

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GRAJEWSKIEGO ZA ROK 2021

Panie Przewodniczący, Wysoka Rado.

Przedstawiam informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grajewskiego za rok 2021. Informacja została opracowana na podstawie szczegółowej oceny stanu sanitarno – epidemiologicznego naszego powiatu, dokonanej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje swoje zadania poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Szczególne nacisk kładzie na nadzór nad warunkami epidemiologicznymi, bezpieczeństwa żywności i żywienia, higieny komunalnej, higieny procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań profilaktycznych.

W 2021 roku nadzorem objęto 1007 obiektów, przeprowadzono 2840 kontroli. Wydano 129 decyzji merytorycznych i 98 decyzji płatniczych. Nałożono 23 mandaty karne na kwotę 4150 zł.

OCENA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI ZA ROK 2021

1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grajewskiego w roku 2021 obejmowała nadzorem 489 prowadzących działalność zakładów żywności i żywienia.

W roku 2021 zatwierdzono 37 zakłady, w tym :

- 1 zakład produkcji,
- 17 zakładów obrotu żywnością,
- 19 zakładów żywienia zbiorowego.

Spośród obiektów produkcji żywności zatwierdzono:

- 1 automat do lodów

Spośród obiektów obrotu żywnością zatwierdzono:

- 6 sklepów spożywczych,
- 10 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 1 środek transportu żywności,

Spośród obiektów żywienia zbiorowego zatwierdzono:

- 11 zakładów żywienia zbiorowego ,w tym 8 zakładów małej gastronomii,
- 6 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (stołówek szkolnych w tym 5 z żywnieniem w systemie cateringowym)
- 2 zakłady usług cateringowych

Ponadto zatwierdzono 7 obiektów w związku z rozszerzeniem zakresu prowadzonej działalności:

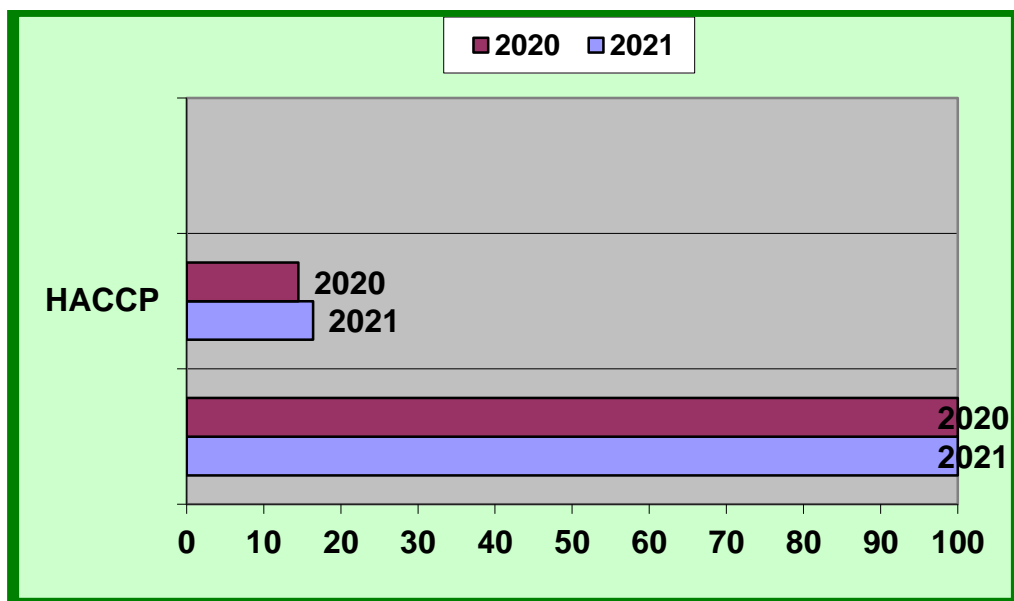
5 sklepów spożywczych, 2 zakłady małej gastronomii.

W 2021 roku do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpisano 8 zakładów, dla których nie jest wymagane zatwierdzenie

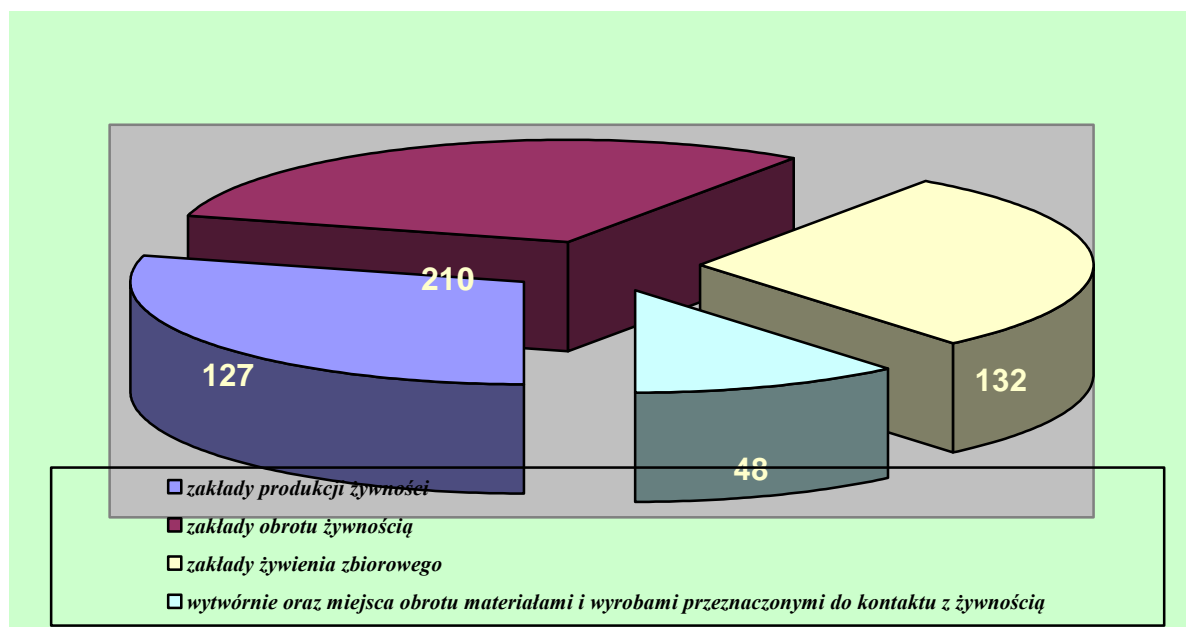
- 3 zakłady należące do kategorii obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością
- 2 zakłady należący do kategorii inne zakłady obrotu żywnością
- 1 zakład należący do kategorii inne zakłady żywienia
- 1 zakład należący do kategorii inne zakłady żywienia
- 1 zakład należący do obiektów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- 2 zakłady produkcji pierwotnej.

Wszystkie zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast **79** - system HACCP.

Odsetek zakładów z wdrożonymi systemami GHP/GMP oraz HACCP w porównaniu do roku 2020

Struktura zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego prowadzących działalność w 2021 roku.

Spośród obiektów ujętych w rejestrze zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowano łącznie 239 zakładów. W 189 obiektach, co stanowi 79,1% zakładów poddanych inspekcji, dokonano oceny wg kryteriów ujętych w arkuszach oceny stanu sanitarnego -nie stwierdzono obiektów o wysokim ryzyku.

Spośród skontrolowanych zakładów produkcji żywności nieprawidłowości stwierdzono w piekarni, wytwórni lodów, automatach do lodów i ciastkarni. W ww. obiektach przeprowadzono w sumie 26 kontroli i rekontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 10 decyzji administracyjnych w tym 1 dotyczącą przerwania działalności całego zakładu.

W grupie zakładów obrotu żywnością najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w sklepach spożywczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna w omawianej grupie obiektów przeprowadziła 215 kontroli i rekontroli, w tym 46 kontroli interwencyjnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 31 decyzji administracyjnych. W toku działań kontrolnych nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 2300,00zł.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego najwięcej nieprawidłowości stwierdzano w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego sprawując nadzór przeprowadzili w omawianej grupie obiektów 132 kontrole i rekontrole, w tym 5 interwencyjnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w sumie 44 decyzji administracyjnych w tym 1 dotyczącą przerwania działalności części zakładu.

Osoby winne zaniedbań sanitarno-higienicznych ukarano 8 mandatami karnym na kwotę 1250,00 PLN.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2021 należały:

- uchybienia w zakresie realizacji procedur GHP i GMP oraz HACCP,
- brak informacji na temat wykazu składników oferowanych potraw, w tym wyróżnienia składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- niewłaściwe warunki magazynowania, pakowania i sprzedaży,
 - brak szkoleń personelu.
 - niewłaściwy stan sanitarno-technicznego pomieszczeń i wyposażenia;
 - brak dokumentacji potwierdzającej brak przeciwwskazań do wykonywania prac wymagających kontaktu z żywnością

Pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej oprócz kontroli przeprowadzonych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego dokonywali również nw. kontrole tematyczne:

1. Ocena prawidłowości funkcjonowania w zakładach kontroli wewnętrznej opartej o procedury GHP, GMP oraz systemu HACCP, z uwzględnieniem elastycznego podejścia przewidzianego dla niektórych przedsiębiorstw sektora spożywczego, w tym ujętego w Zawiadomieniu Komisji z dnia 30.07.2016 r. w sprawie wytycznych dot. wdrażania systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności (Dz. Urz. UE 2016/C 278/1).
2. Ocena realizacji przez przedsiębiorców wymagań rozporządzenia Nr 2073/11 w kontekście spełnienia kryteriów mikrobiologicznych higieny procesu i kryteriów bezpieczeństwa wytwarzanej żywności.
3. Ocena prawidłowości stosowania w zakładach produkcyjnych „dodatków” do żywności.
4. Ocena warunków sanitarnych oraz sposobu żywienia w zakładach zaangażowanych w organizację wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu.
5. Ocena prawidłowości wprowadzania do obrotu żywności suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia.
6. Ocena przestrzegania przez przedsiębiorców regulacji prawnych dotyczących wybranych zanieczyszczeń chemicznych żywności oraz pozostałości pestycydów

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli przeprowadzonych w roku 2021 łącznie wydano 85 decyzji administracyjnych oraz nałożono 18 mandatów na łączną kwotę 3850 zł. Ponadto wystosowano 11 wystąpień do przedsiębiorców i kierownictwa zakładów.

2. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego.

Do badań laboratoryjnych w 2021 roku pobrano 134 próbki żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 1 próbkę produktów kosmetycznych i 5 próbek posiłków (śniadanie, obiad, podwieczerek, kolacja tworzących całodzienną rację pokarmową oraz posiłek obiadowy). Zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu na rok 2021” pobrano 134 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zgodnie z planami i wytycznymi pobierania próbek sanitarnych, produktów kosmetycznych i materiałów do oceny jakości sposobu żywienia opracowanymi przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku pobrano 1 próbkę produktów kosmetycznych oraz 5 próbek posiłków.

Łącznie pobrano 134 próbki żywności, w tym:

- 14 próbek żywności z zakładów produkcji żywności,
- 120 próbek żywności z zakładów obrotu żywnością oraz
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (1 próbka z 1 zakładu obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, 1 próbkę z 1 zakładu obrotu żywnością),

- 1 próbkę wyrobów kosmetycznych z zakładu produkcji kosmetyków.

Z ogólnej liczby pobranych próbek zakwestionowano 5 próbek żywności, co stanowi 3,65% ogółu pobranych próbek.

W poszczególnych grupach obiektów liczby próbek pobranych i kwestionowanych przedstawiają się następująco:

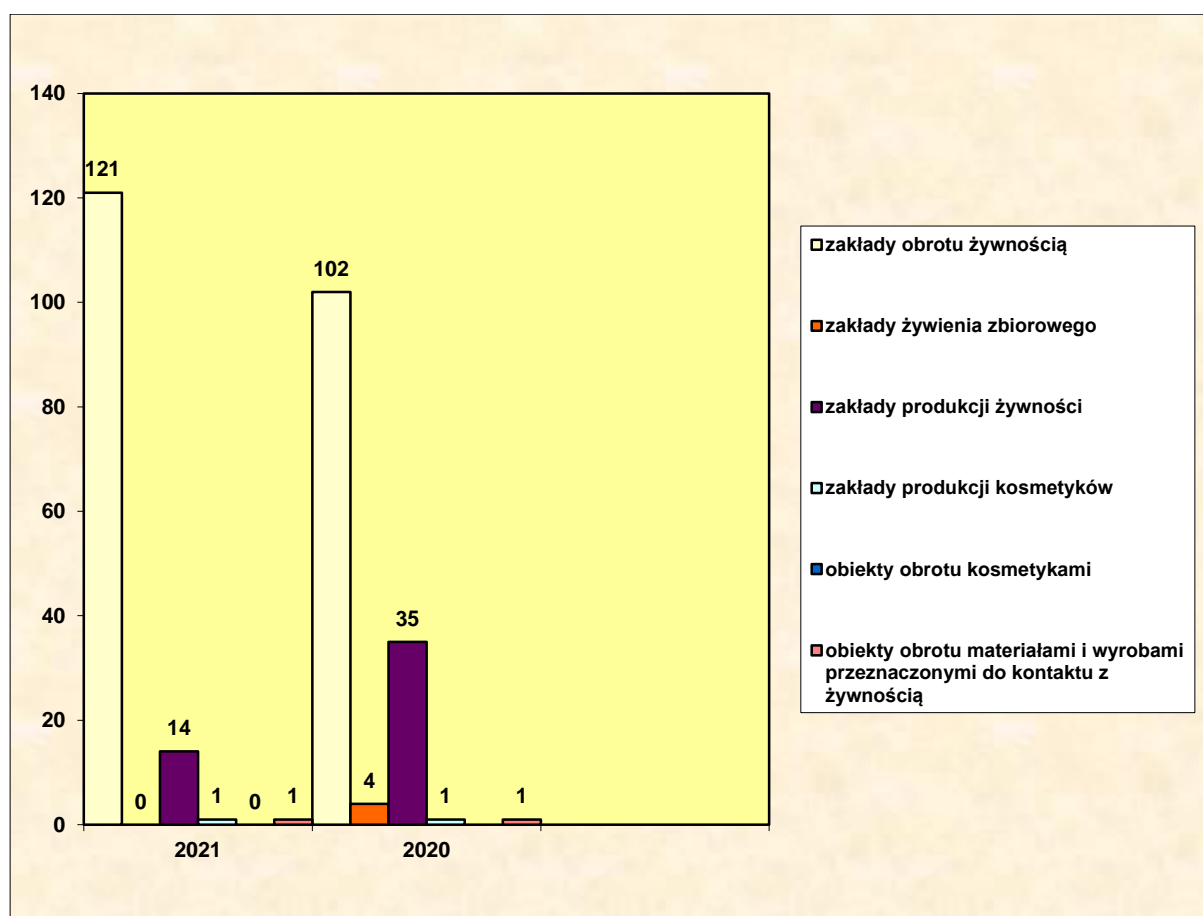
- **zakłady produkcji żywności** – pobrano 14 próbek żywności, zakwestionowano 5 próbek lodów z automatu, co stanowi 35,71 % próbek pobranych z zakładów produkcji,

- **zakłady obrotu żywnością** – pobrano 120 próbek żywności i 1 próbkę materiałów i wyrobów, próbek nie kwestionowano,

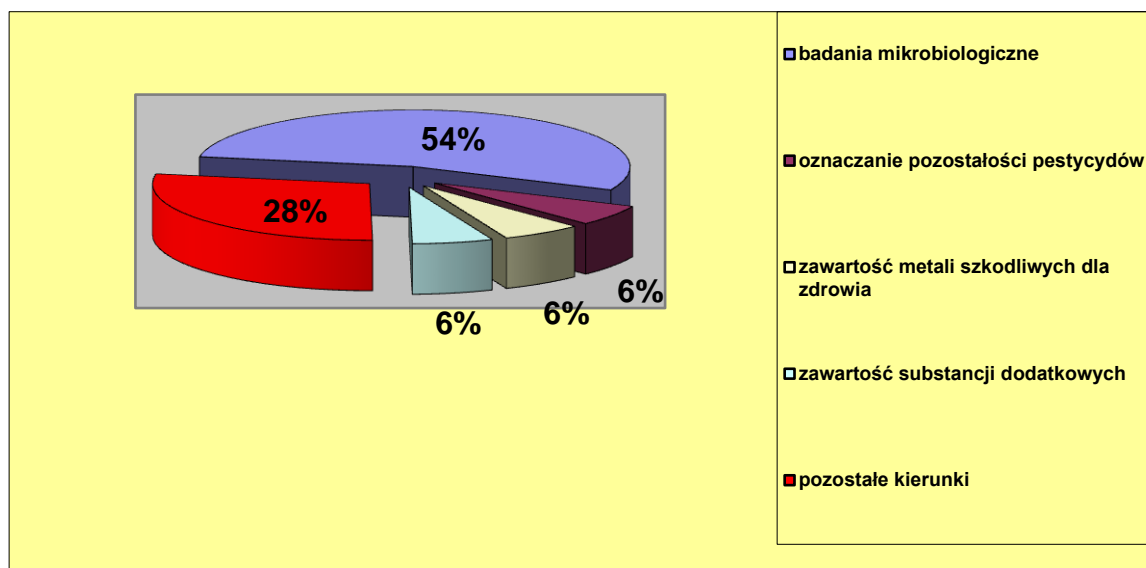
- **zakład obrotu materiałami i wyrobami** – pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, próbek nie kwestionowano.

Zakwestionowano 5 próbek żywności tj.: 5 próbek lodów z automatu

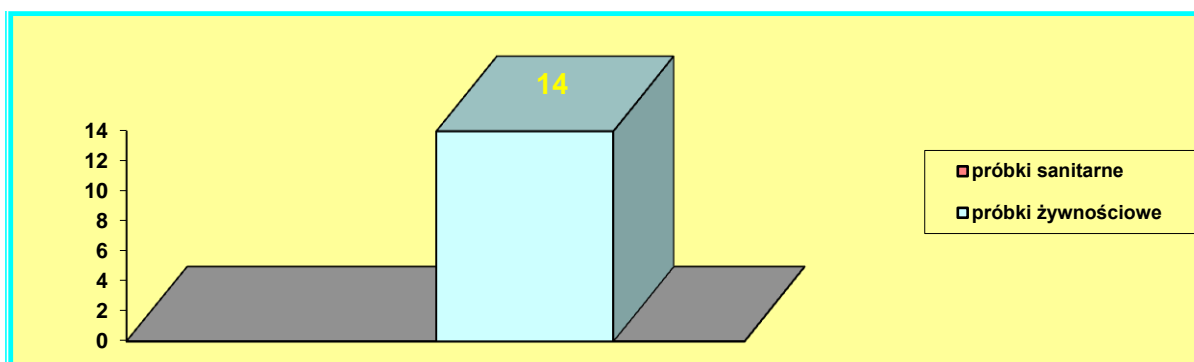
Liczba próbek pobranych w poszczególnych grupach obiektów w roku 2020 i 2021

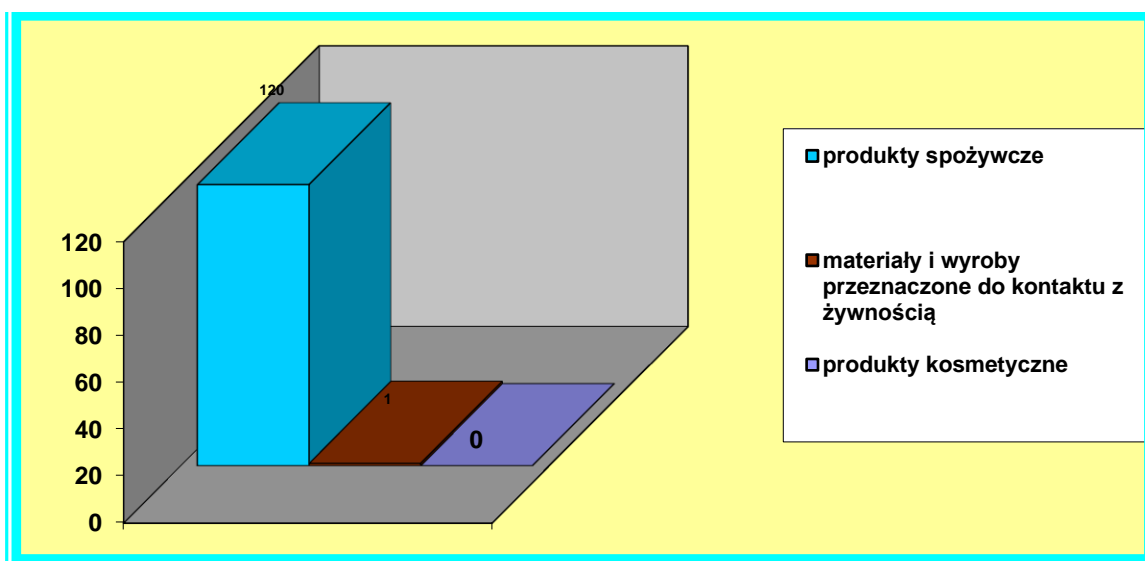
Struktura zbadanych w 2021 roku próbek żywności ze względu na kierunek badań

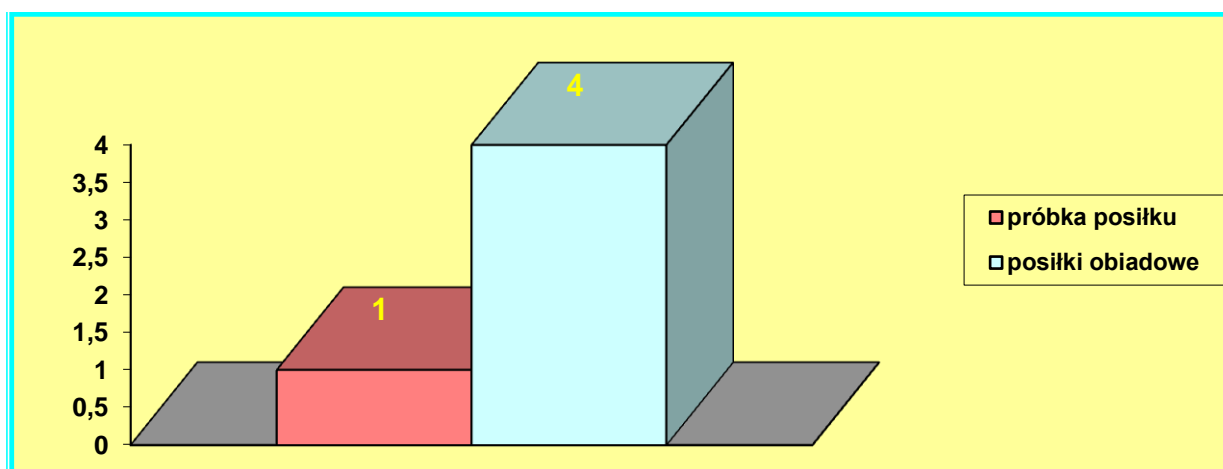
Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach produkcji żywności w roku 2021

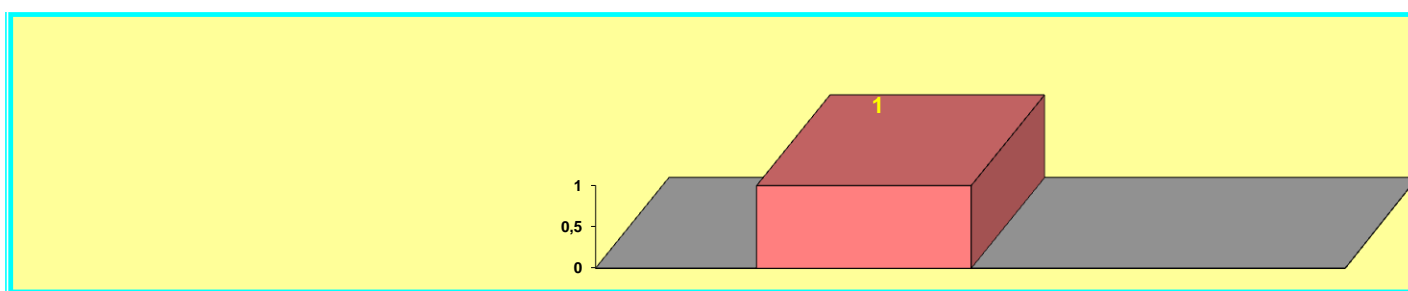
Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu żywnością w roku 20201

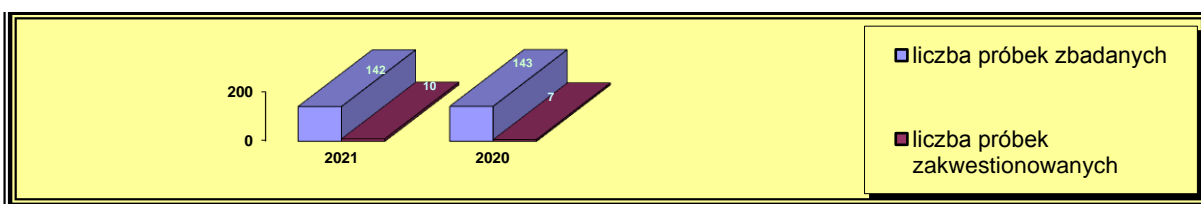
Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego w roku 2021

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością w roku 2021

Liczba zbadanych próbek i próbek kwestionowanych ze względu na naruszenie przepisów prawa żywnościowego w stosunku do roku 2021

III. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów z importu wwożonych na teren powiatu grajewskiego

W 2021 r. przedsiębiorcy powiatu grajewskiego nie składali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wniosków o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej partii wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością lub partii środka spożywczego/dozwolonej substancji dodatkowej/składnika żywności. W związku z powyższym nie prowadzono kontroli granicznych w miejscach docelowego przeznaczenia.

IV. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego..

Badaniami sposobu żywienia w 2021 roku objęto 42 obiekty żywienia, co stanowi 79,24% ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji (w 2020 roku badaniami objęto 9 obiektów, co stanowiło 17,31% wszystkich obiektów tego typu). Ocenę sposobu i jakości żywienia przeprowadzono na podstawie 44 jadłospisów dekadowych /tygodniowych/

dziennych ocenionych w trakcie kontroli, w tym:

- 5 jadłospisów w ośrodkach wczasowych,
- 4 jadłospisy w domach opieki społecznej,
- 18 jadłospisów w szkołach, w tym 10 z żywnością cateringową,
- 1 jadłospis na koloniach i obozach,
- 9 jadłospisów w stołówkach w przedszkolach, w tym 6 z żywnością cateringową,
- 1 jadłospis w żłobkach,
- 3 jadłospisy w bursach i internatach,
- 2 jadłospisy w zakładach usług cateringowych świadczących usługi cateringowe dla pacjentów szpitala oraz szkół i przedszkoli.

Zakwestionowano 1 jadłospis w domach opieki społecznej ze względu na zbyt niską podaż warzyw, zbyt częste serwowanie potraw smażonych oraz zbyt częste serwowanie ziemniaków do posiłku obiadowego.

Zakwestionowano 3 jadłospisy w szkołach, w tym w 1 żywnością cateringową. Dwa pierwsze jadłospisy w stołówkach szkolnych ze względu na fakt, iż nie zawsze podawano mleko i przetwory mleczne we właściwej ilości. Trzeci w stołówce szkolnej z żywnością cateringową ze względu na zbyt niską podaż produktów zbożowych w posiłkach.

Zakwestionowano 1 jadłospis w przedszkolach, w tym z żywnością cateringową ze względu na zbyt niską podaż mleka i przetworów mlecznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano 5 wystąpień, w tym 3 do dyrektorów szkół i przedszkola, 1 skierowane do Urzędu Gminy (przekazane do wiadomości dyrektora szkoły) oraz 1 wystąpienie do domu opieki społecznej, w których opisano wpływ stwierdzonych nieprawidłowości na zdrowie uczniów i pensjonariuszy oraz wskazano na konieczność działań w celu ich wyeliminowania.

W ramach realizacji „**Planu pobierania próbek materiałów do oceny jakości sposobu żywienia**” pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego w stołówce przedszkolnej z żywnością cateringową oraz 1 całodzienną rację pokarmową (złożoną z 4 posiłków) w domu pomocy społecznej przeznaczoną dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Grajewie (dieta podstawowa).

Wyniki badań posiłku obiadowego pobranego w stołówce wykazały przekroczenie dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi, a wynikami uzyskanymi na drodze analizy chemicznej dla energii z tłuszczu (udział 19%) i węglowodanów (udział 67%).

W analizowanym posiłku obiadowym stwierdzono zawyżoną zawartość NaCl 4,2g (podczas gdy w posiłku obiadowym spożycie soli nie powinno przekraczać 1,5-2g).

Wyniki badań laboratoryjnych dot. posiłków wchodzących w skład racji pokarmowej wykazały przekroczenie dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi, a wynikami uzyskanymi na drodze analizy chemicznej tj. odstępstwa przekraczające +/- 10% w przypadku śniadania dla energii, w przypadku obiadu energii, białka, tłuszczu i węglowodanów, w przypadku kolacji białka. Analiza rozkładu procentowego energii w badanych posiłkach wchodzących w skład całodziennej racji pokarmowej nie wykazała przekroczenia dopuszczalnych poziomów.

W analizowanej racji pokarmowej stwierdzono zawyżoną zawartość NaCl 13,1g (podczas gdy dzienne spożycie soli nie powinno przekraczać 5-6g).

Ponadto, w całodziennej racji pokarmowej oznaczono zawartość wapnia- 1007mg i żelaza - 10,8mg, których zalecane dzienne spożycie to odpowiednio: 800mg (wapnia) i 14mg (żelazo). W domu pomocy społecznej pobrano materiały do oceny teoretycznej (zestawienie dekadowe) dot. pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Grajewie.

W ocenianej dekadzie wartość energetyczna była zgodna ze średnim zapotrzebowaniem danej grupy żywionych (106% realizacji). Zawartość żelaza była zgodna z zalecanym spożyciem grupy (117% realizacji). Natomiast zawartość witaminy C była niezgodna z zalecanym spożyciem grupy (76% realizacji). Zawartość wapnia była nieprawidłowa w stosunku do średniego zapotrzebowania w tej grupie (69% realizacji).

Udział energii z węglowodanów (49%) jest zgodny z zaleceniami. Natomiast udział energii z białka (14%) jest obniżony, a udział energii z tłuszczu (37%) jest zawyżony w stosunku do zaleceń.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wystosowano 1 wystąpienie do dyrektora domu pomocy społecznej informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach i wpływie na zdrowie oraz wskazujące na konieczność podjęcia działań korygujących w celu wyeliminowania uchybień.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności na przestrzeni lat 2016-2021.

Rok	Ilość obiektów ewidencji	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji	Ilość mandatów	Suma mandatów
2016	545	393	242	18	3350
2017	520	403	189	18	2800
2018	515	382	181	26	3950
2019	490	373	186	23	3850
2020	490	342	89	9	1150
2021	489	239	85	18	3850

VI. Wnioski

1. W roku 2021 stan techniczno-sanitarny skontrolowanych zakładów, które zostały ocenione w oparciu o kryteria ujęte w arkuszu oceny zakładu w większości grup obiektów nie uległ pogorszeniu w stosunku do roku poprzedniego, podobnie jak w roku 2020 nie stwierdzono zakładów niezgodnych, jednak w dalszym ciągu stwierdza się nieprawidłowości.

W związku z powyższym konieczna jest kontynuacja działań mających na celu mobilizację przedsiębiorców do poprawy sytuacji w powyższym zakresie, a także konsekwentne egzekwowanie od przedsiębiorców nakładanych obowiązków prawa żywnościowego.

2. W stosunku do roku 2020 nieznacznie zwiększył się odsetek próbek kwestionowanych. Kwestionowane próbki pobrane były w zakładzie produkcji i zakładach żywienia zbiorowego.

3. W porównaniu do roku 2021 nie stwierdzono istotnych zmian odnośnie wdrożenia systemu GHP/GMP i HACCP, tym niemniej występują zakłady, w których nie wdrożono systemów. W związku z powyższym konieczne są dalsze działania w kierunku mobilizowania przedsiębiorców do wdrażania systemów GHP/GMP i HACCP.

4. W roku 2021 nie stwierdzono istotnych zmian jakości żywienia w placówkach zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego, o czym świadczy tylko nieznaczne zmniejszenie odsetka kwestionowanych jadłospisów. W związku z powyższym należy kontynuować działania w wyżej wymienionym zakresie.

EPIDEMIOLOGIA

Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych i zapobiegania chorobom zakaźnym za 2021r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą na terenie powiatu grajewskiego. W 2021 roku pełniono nadzór nad **43** placówkami, w tym:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria – **17**

- zakłady rehabilitacji leczniczej – **2**

- inne zakłady opieki zdrowotnej - **3**

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową:

- indywidualne praktyki lekarskie ogółem - **15,**

- w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków – **9,**

- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem – **5,**

- w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków – **1,**

- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek – **1.**

Podmioty lecznicze oceniane były w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, w tym prawidłowości prowadzonych procesów sterylizacji, dezynfekcji i postępowania z odpadami medycznymi .

W 2021 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie przeprowadzili 25 kontroli sanitarnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Ogółem nie wydano decyzji zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno – technicznego. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy określić jako dobry.

Na dzień 31.12.2021 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zarejestrowanych było **22** autoklawów, w tym:

12 – znajdowało się w podmiotach leczniczych, a **10** - w praktykach zawodowych. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że sterylizacja prowadzona jest skutecznie, zgodnie z opracowanymi procedurami, dokumentacja z powyższego zakresu jest kompletna we wszystkich placówkach i podlega archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Podmioty, które nie wykonują sterylizacji we własnym zakresie zawarły umowy z placówkami posiadającymi system zarządzania jakością ISO.

We wszystkich podmiotach wykonujących działalność leczniczą przestrzegane są procedury sanitarne dotyczące postępowania ze sprzętem i materiałami sterylnymi. Stosowane są właściwe opakowania sterylizacyjne, kontrolowane i zachowane są odpowiednie warunki oraz daty przechowywania sprzętu i materiałów sterylnych.

Gospodarka odpadami medycznymi prowadzona jest prawidłowo w miejscu ich wytwarzania i składowania. Wszystkie placówki, w których wytwarzane są odpady medyczne mają wydzielone pomieszczenia i urządzenia do składowania odpadów, stosują prawidłowe pojemniki na odpady medyczne o ostrych końcówkach oraz posiadają podpisane umowy terminowe z firmami świadczącymi usługi w zakresie odbioru i przekazywania odpadów do utylizacji.

Choroby zakaźne

Na terenie powiatu grajewskiego sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w 2021 r. była dynamiczna . Największy wzrost zachorowań odnotowuje się w przypadku zakażenia SARS-CoV-2 (Covid-19) - 1.991 przypadków potwierdzonych w ciągu roku - o 980 zachorowań więcej niż w roku 2020, największą ilość zachorowań odnotowano w I kwartale - 971 zakażeń (ilość zachorowań w III kwartale – 29, II kwartał – 218, IV kwartał – 773).

Dużą liczbę zachorowań odnotowuje się także w przypadku grypy w roku 2021 – ogółem 874 zakażonych, w stosunku do roku 2020 liczba zachorowań zmalała o 885. W występowaniu niektórych chorób takich jak: salmonelloza, wirusowe zakażenie jelitowe i inne określone obserwujemy spadek w porównaniu do poprzedniego roku.

W przypadku zachorowań na ospę wietrzną odnotowuje się znaczny spadek liczby zachorowań o 37 zakażeń w stosunku do roku 2020. Obserwujemy również spadek zachorowań na boreliozę o 27 przypadków w stosunku do roku 2020.

W 2021 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zostało zgłoszonych ogółem 2.103 zachorowań, przeprowadzono 2.015 wywiadów epidemiologicznych i pobrano 35 próbek od nosicieli pałeczek Salmonella.

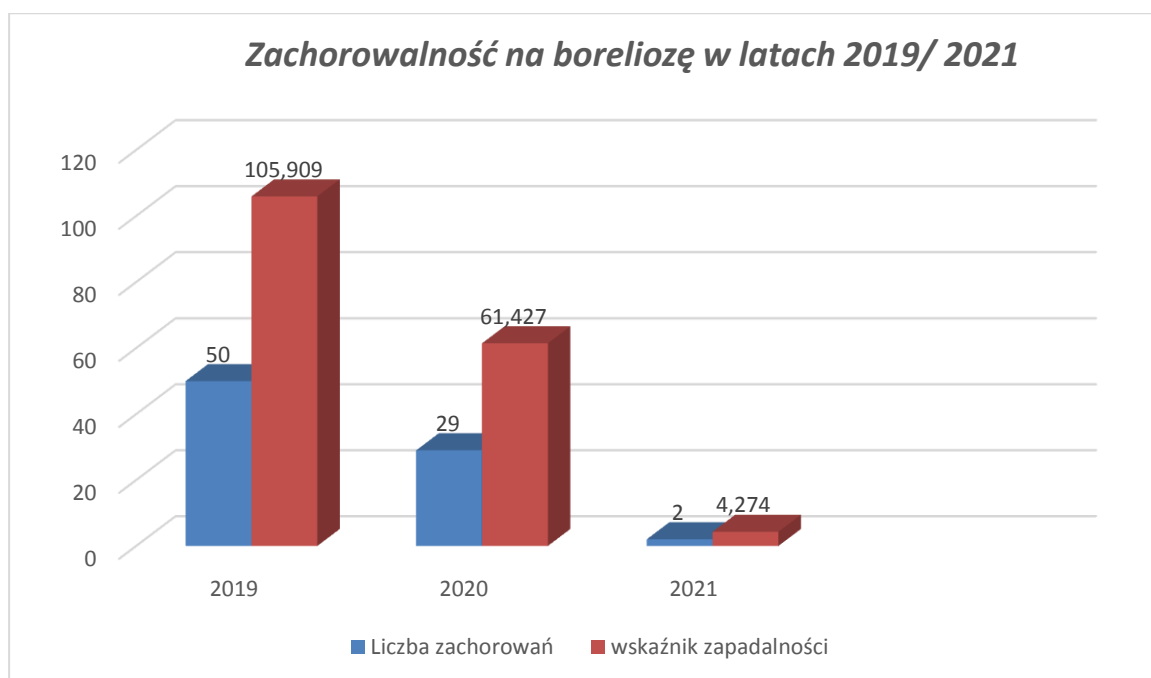
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA Z TERENU POWIATOWEJ STACJI SANITARNO -EPIDEMIOLOGICZNEJ W GRAJEWIE ZA 2021r.

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności
1.	Salmonellozy zatrucia pokarmowe	5	10,685
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E.coli biegunkotwórczą	1	2,137
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	16	34,193
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1	2,137
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone (rotawirusy)	2	4,274
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone (norowirusy)	18	38,468
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	2	4,274
8.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	14	29,919
9.	Kiła wczesna	1	2,137
10.	Inne postacie kiły i kiła nieokreślona	1	2,137

11.	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	2	4,274
12.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	7	14,959
13.	Borelioza z Lyme (ogółem)	2	4,274
14.	Ospa wietrzna	38	81,210
15.	Różyczka	1	2,137
16.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	1	2,137
17.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)- przypadki potwierdzone	1.991	4255,0
18.	Grypa – podejrzenia i zachorowania	Ogółem – 874	1867,84
		0-4 – 116	247,90
		5-14 – 168	359,03
		15-64 - 432	923,23
		65 > 158	337,66

1. Zachorowalność na boreliozę w latach 2019/ 2021

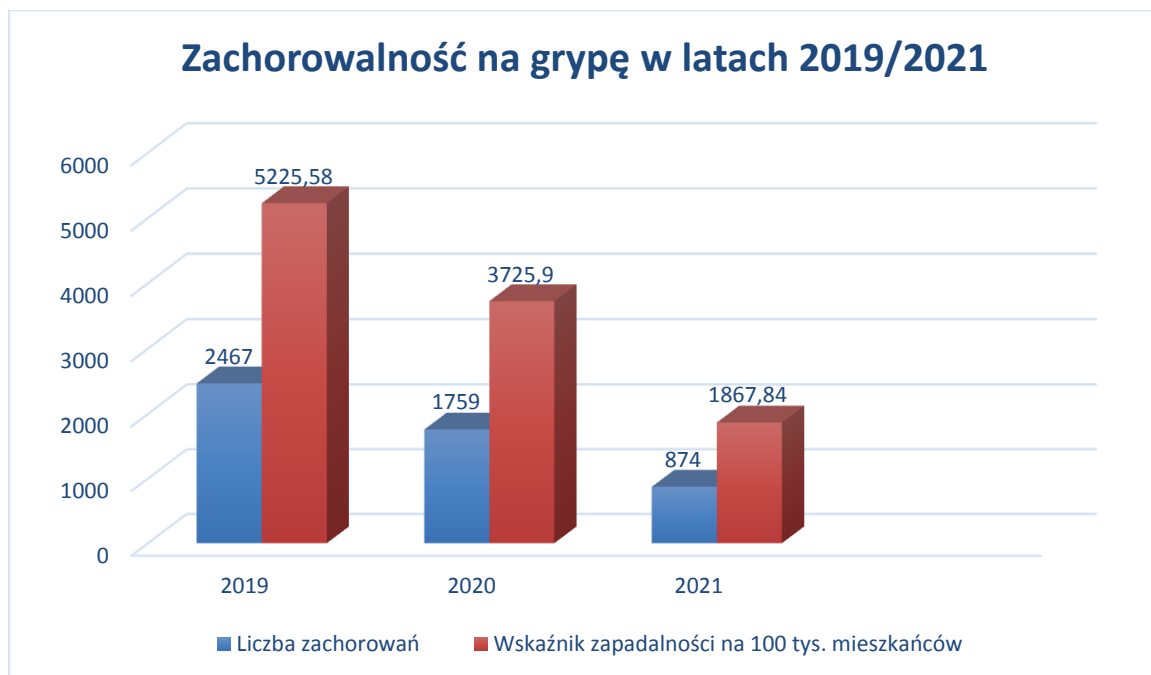
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2019	50	105,909
2020	29	61,427
2021	2	4,274

Powiat grajewski jest terenem endemicznym dla boreliozy, zachorowania są związane z istnieniem terenów przyrodniczych, w których krążą przenoszące zakażenia kleszcze, w 2021r. możemy zaobserwować jednak spadek zachorowań na boreliozę w stosunku do 2020 roku.

2.Zachorowalność na grypę w latach 2019/2021

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2019	2467	5.225,58
2020	1759	3.725,90
2021	874	1867,84

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy stwierdzić, iż w 2021r. wystąpił spadek zachorowań na grypę, wzmożoną zachorowalność odnotowano w okresie od stycznia do marca. W ciągu całego roku nie zarejestrowano zachorowania na grypę wywołaną wirusem AH1N1.

Od 01.01.2020r. do 31.03.2020r. zarejestrowano **łącznie 223** zachorowania na grypę w poszczególnych grupach wiekowych:

0-4 r.ż. – 29 osób

5-14 r.ż. – 43 osób

15 -64 r.ż. - 87 osób

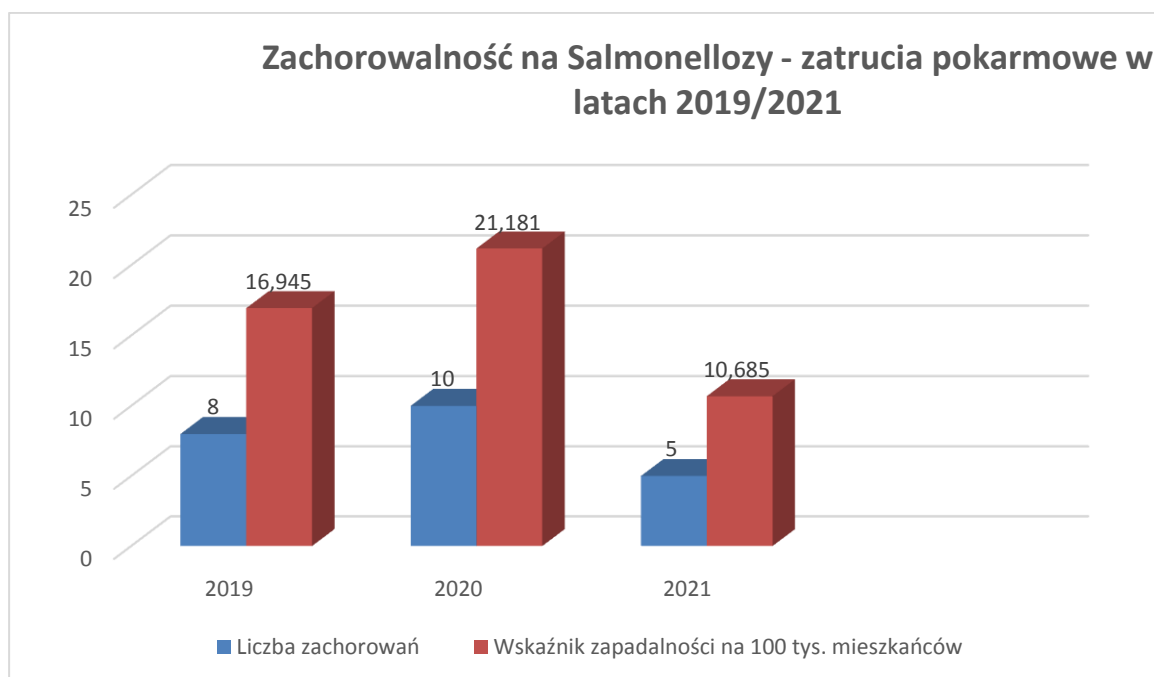
powyżej 65 r.ż. – 64 osób,

nie zarejestrowano zachorowań na grypę wywołaną wirusem AH1N1.

Według MZ - 54 sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych za rok 2021 na terenie powiatu grajewskiego zaszczepiło się p/grypie sezonowej 899 osób, w różnych przedziałach wiekowych.

3. Zachorowalność na Salmonellozy – zatrucia pokarmowe w latach 2019/ 2021

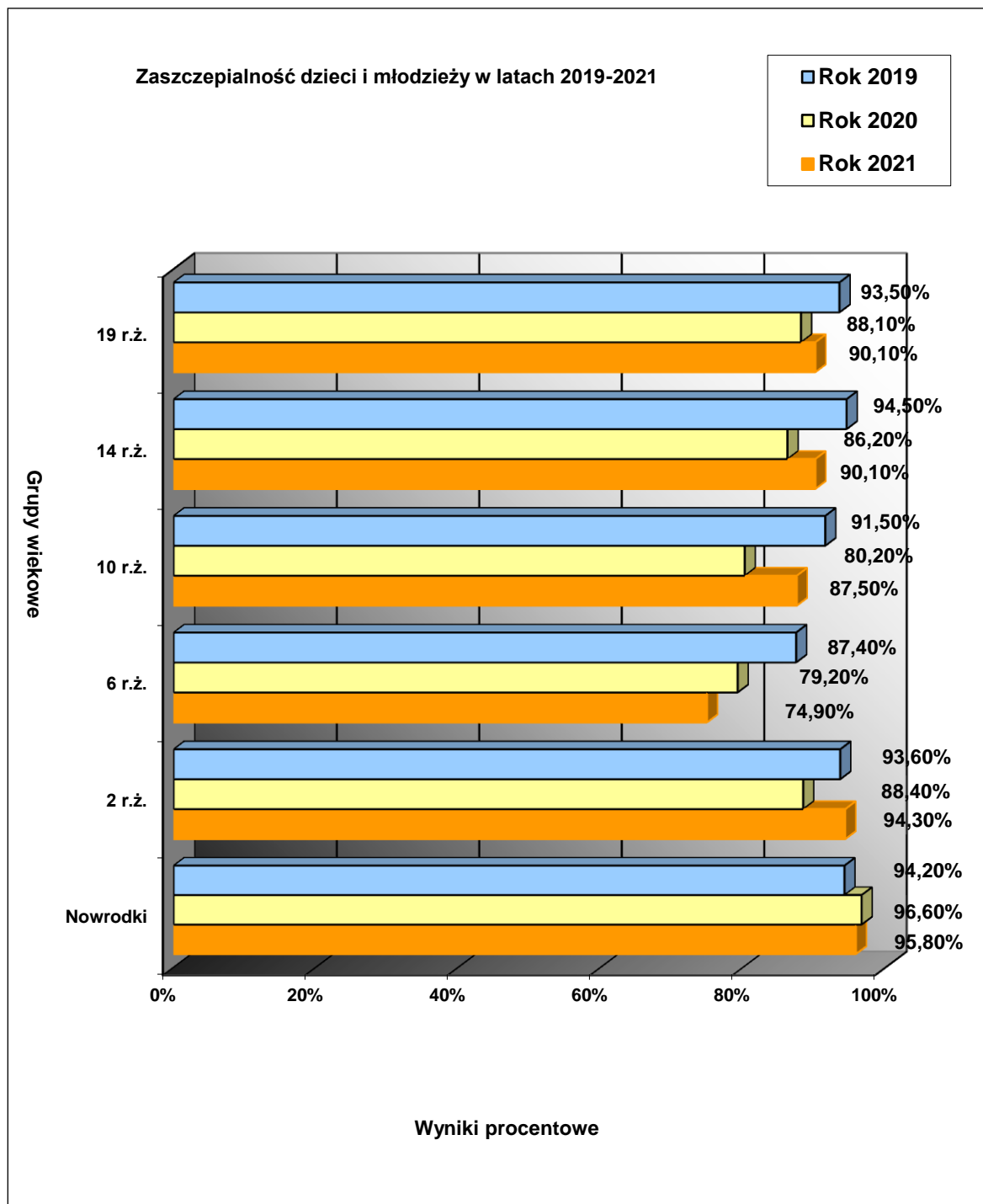
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2019	8	16,945
2020	10	21,181
2021	5	10,685

Na przestrzeni 3 lat obserwuje się stabilną sytuację zachorowań na zakażenia wywołane pałeczkami Salmonella; ilość zachorowań w 2021r. jest o połowę niższa w porównaniu do roku 2020, wiek osób zakażonych waha się od 9-go miesiąca życia do 61 roku życia. Wśród tych zachorowań nie wystąpiły rodzinne ani zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych.

Wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych

Na terenie powiatu grajewskiego znajduje się 19 punktów szczepień. W 2021 roku z zakresu szczepień ochronnych przeprowadzono ogółem 8 kontroli. Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Sprawozdanie opisowe z działalności Higieny Komunalnej za 2021 rok w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz indywidualne urządzenia wodociągowe

W roku 2021 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie obejmował nadzorem 14 wodociągów. W ramach monitoringu jakości wody do spożycia skontrolowano 14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Prowadzono monitoring parametrów grupy A i monitoring parametrów grupy

B, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, a także w ramach kontroli wewnętrznej sprawowanej przez administratorów. Próby wody do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z ustalonym harmonogramem na rok 2021 w wyznaczonych punktach poboru (punktach zgodności). W ramach prowadzonego monitoringu, jakości wody dokonywane były pobory próbek wody do badania z urządzeń wodociągowych, z częstotliwością uzależnioną od wielkości wodociągu (tj. produkcji wody i ilości odbiorców).

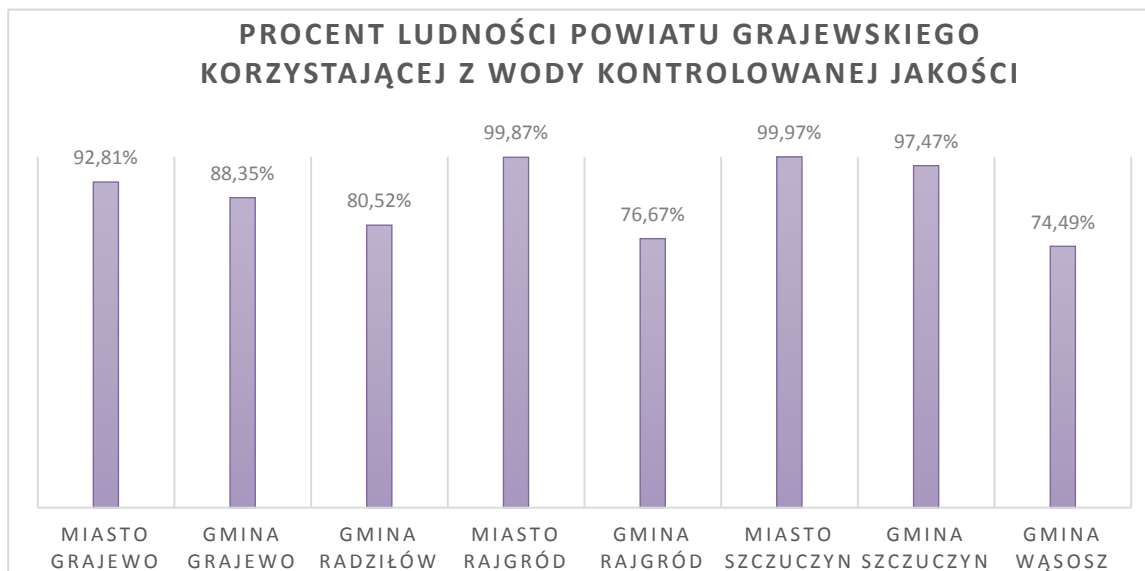
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2021r.

		Liczba urządzeń dostarczających wodę					Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)		
		według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań mikrobiologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym
Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę o produkcji [m3/d]	101 - 1000	13	13	13	0	0	21,695	0	0
	1001 - 10000	1	1	1	0	0	20,149	0	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę		7	7	7	0	0	0,080	0	0

W celu określenia czy spożywana woda jest czysta i bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, Inspekcja Sanitarna systematycznie w oparciu o sprawozdania z badań jakości wody do spożycia, dokonywała jej oceny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, na podstawie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z

2017r. poz. 2294). Jakość wody z wodociągów publicznych zaopatrujących mieszkańców powiatu grajewskiego odpowiadała wymaganiom określonym w w/w rozporządzeniu.

W 2021 roku powiat grajewski zamieszkiwało 46792 osoby, spośród których 41924 osoby spożywały wodę o kontrolowanej jakości, co stanowi 89,59% ogólnej liczby mieszkańców.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zaplanowano pobór **16 prób** w ramach monitoringu parametrów grupy A oraz **7 prób** w ramach monitoringu parametrów grupy B. Wszystkie zaplanowane próby zostały pobrane. Dodatkowo pracownicy pobrali **2 próby** w ramach kontroli sprawdzających.

Ponadto administratorzy wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, realizując kontrolę wewnętrzną pobrali **66 prób** wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu parametrów grupy A i **15 prób** wody w ramach monitoringu parametrów grupy B.

We wszystkich obiektach przeprowadzono kontrole kompleksowe tj. **14 kontroli**.

Analiza poszczególnych parametrów i wskaźników wykazała, że wśród przyczyn kwestionowania jakości wody wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia były przekroczenia w zakresie parametrów: ogólna liczba mikroorganizmów – w 1 wodociągu oraz azotany – w 1 wodociągu.

Administratorzy wodociągów niezwłocznie wdrożyli działania naprawcze, a kontrole urzędowe potwierdziły ich skuteczność.

W 2021r. wydano **81** ocen okresowych o jakości wody przeznaczonej do spożycia, **16** ocen bieżących o jakości wody przeznaczonej do spożycia i **6** ocen obszarowych rocznych o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2021r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie było również **7** indywidualnych ujęć wody (4 wodociągi zaopatrujące obiekty wypoczynkowe, 2 wodociągi zaopatrujące zakłady produkcyjne, 1 wodociąg zaopatrujący

budynek użyteczności publicznej oraz część mieszkańców pobliskiej miejscowości). Administratorzy tych obiektów realizując kontrolę wewnętrzną pobrali **25 prób** wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu parametrów grupy A oraz **4 próby** wody w ramach monitoringu parametrów grupy B.

Przeprowadzone kontrole wodociągów indywidualnych wykazały przekroczenie parametru ogólna liczba mikroorganizmów w jednym z wodociągów.

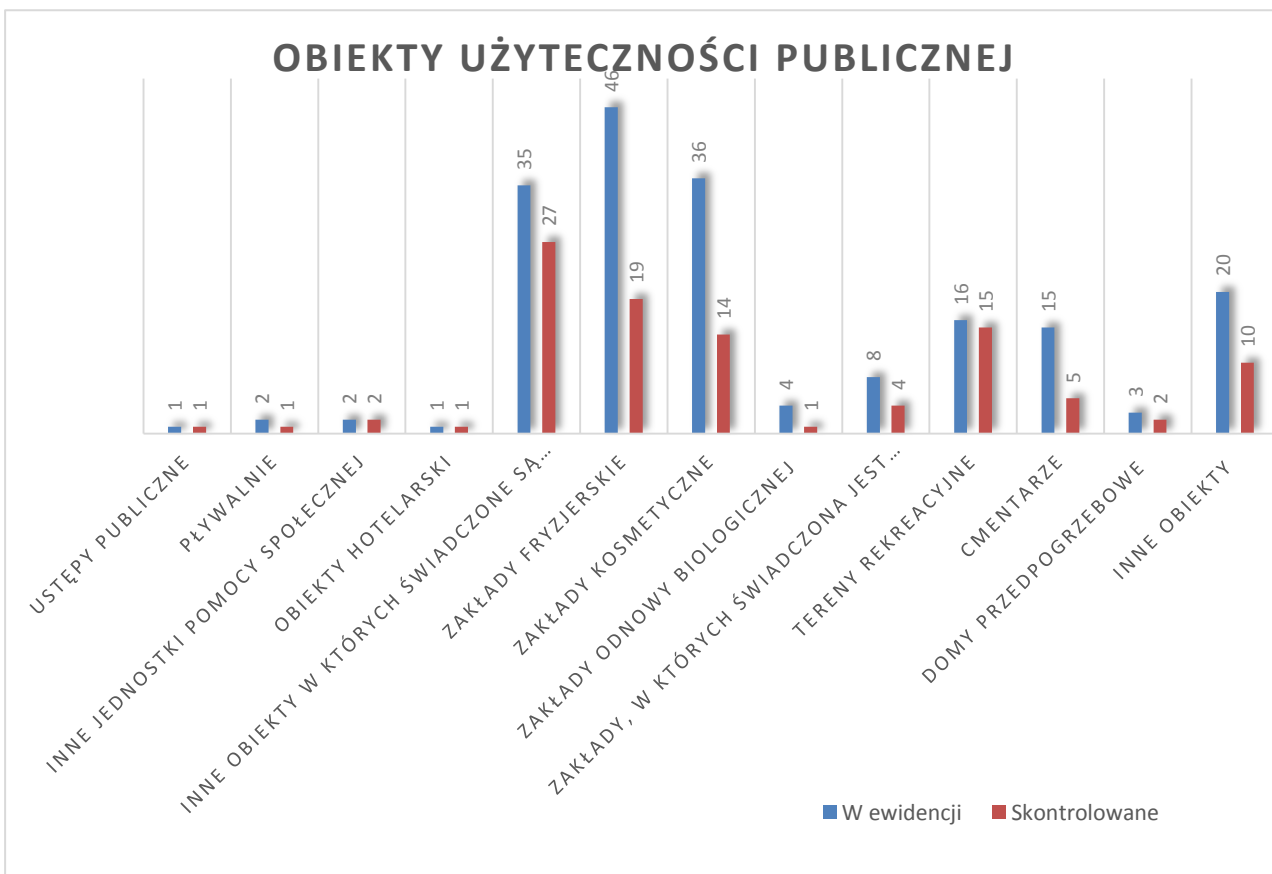
Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze, a kontrola urzędowa potwierdziła ich skuteczność.

Wydano **17** ocen okresowych o jakości wody przeznaczonej do spożycia i **7** ocen obszarowych rocznych o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Obiekty użyteczności publicznej

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej obejmuje:

1. Prowadzenie nadzoru nad utrzymaniem należytego stanu sanitarno-higienicznego obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, do których zaliczamy:
 - ✓ pływalnie;
 - ✓ zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej;
 - ✓ obiekty świadczące usługi noclegowe;
 - ✓ jednostki organizacyjne pomocy społecznej;
 - ✓ obiektów kulturalnych, sportowych, terenów rekreacyjnych (parki, place zabaw);
 - ✓ inne obiekty, takie jak: cmentarze, zakłady pogrzebowe, ustępy publiczne, itp.;
 - ✓ dworce, stacje kolejowe i środki komunikacji publicznej.
2. Prowadzenie dokumentacji w ramach postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego w nadzorowanych obiektach.
3. Wydawanie opinii dotyczących organizacji imprez masowych oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miast i gmin.
4. Wydawanie opinii dotyczących spełnienia wymagań sanitarnych w obiektach hotelarskich oraz w innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie.
5. Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych dotyczących postępowania ze zwłokami/szczątkami ludzkimi w sprawie wydawania zezwoleń na ekshumacje wykonywane na cmentarzach na terenie powiatu grajewskiego.
6. Opiniowanie sprowadzenia zwłok i szczątków z obcego państwa oraz wydawanie zezwoleń na przewóz zwłok/szczątków ludzkich osób z powiatu grajewskiego poza granice.
7. Współpraca z administracją samorządową oraz innymi instytucjami w celu poprawy stanu sanitarnego powiatu.
8. Rozpatrywanie złożonych interwencji, skarg i zażaleń od mieszkańców.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie znajdowało się **212** obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej. Spośród ogólnej liczby obiektów objętych ewidencją w 2021 roku, skontrolowano 125 obiektów, 5 obiektów świadczących usługi hotelarskie oceniono jako złe pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym oraz 1 obiekt użyteczności publicznej – teren rekreacyjny oceniono jako zły pod względem technicznym.

Ustęp publiczny

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2021r. znajdował się **1** ustęp publiczny (stały, całoroczny). Toalety podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W pomieszczeniach zamontowana jest wentylacja grawitacyjna oraz wentylacja mechaniczna, włączana automatycznie. Toalety wyposażone są w niezbędny sprzęt i środki do utrzymania ich w czystości oraz środki higieny. W skontrolowanym obiekcie obowiązywał zakaz palenia tytoniu oraz e-papierosów. Skontrolowane pomieszczenia, urządzenia i elementy wyposażenia toalet utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i dobrym stanie sanitarno-technicznym. Przeprowadzona kontrola nie wykazała uchybień.

Pływalnie kryte

Na terenie powiatu w roku 2021 znajdowały się 2 pływalnie: przy Pensjonacie „Raj” w Rajgrodzie (od dnia 10.01.2017r. pozostaje zamknięta) oraz Pływalnia Miejska w Grajewie.

Nadzór obejmował sprawowanie kontroli nad jakością wody w nieckach basenowych oraz nad warunkami higienicznymi pomieszczeń

wchodzących w skład obiektu: poczekalnie, szatnie, pomieszczenia sanitarne i natryski, halę basenową, grotę solną oraz strefę saun. Oceniając pływalnię uwzględniano także sposób uzdatniania wody basenowej, jej dezynfekcję, postępowanie z odpadami komunalnymi a także sposób postępowania ze sprzętem myjącym i środkami czystości. Wszystkie objęte nadzorem pomieszczenia we wskazanym obiekcie utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz technicznym. Woda na pływalni podlegała stałej kontroli. Monitorowanie jakości wody w pływalniach prowadzono w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r. poz. 2016). Z Pływalni Miejskiej w Grajewie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano **6 prób** wody do badań laboratoryjnych. Badanie wykazało przekroczenie parametru Pseudomonas aeruginosa w jednej z niecek. Przeprowadzone działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządca pływalni dwa razy w miesiącu pobierał wodę do badań laboratoryjnych (łącznie **144 próby** wody). Przeprowadzane badania wykazały przekroczenia parametrów chloroform w niecce rekreacyjnej, jacuzzi oraz w wodzie wprowadzanej z systemu cyrkulacji do niecki basenowej rekreacyjnej i jacuzzi, a także zawyżoną ogólną liczbę mikroorganizmów w niecce sportowej i rekreacyjnej oraz w wodzie wprowadzanej z systemu cyrkulacji do niecki sportowej, rekreacyjnej i jacuzzi. Przeprowadzane na bieżąco działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości.

Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

Na terenie powiatu grajewskiego w 2021r. nie utworzono kąpielisk. W okresie wakacyjnym zorganizowane były miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zlokalizowane przy:

- ✓ Górze Zamkowej w Rajgrodzie - czynne w terminie 03.07-01.08,
- ✓ Ośrodka - WOPR w Tamie k/Rajgrodu - czynne w terminie 16.07-06.08,
- ✓ Ośrodka – Energetyk w Rajgrodzie - czynne w terminie 01.07-20.07.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez organizatorów miejsc Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

w Grajewie orzekł przydatność wody do kąpieli i wydał 5 bieżących ocen jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli

Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2021r. znajdowały się **2** obiekty pomocy społecznej (**1** Środowiskowy Dom Samopomocy, **1** Dom Dziennego Pobytu - Klub Seniora). Kontrole w/w obiektów nie wykazały uchybień.

Obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Zakres kontroli obiektów hotelarskich obejmował:

- ✓ zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną,
- ✓ gospodarkę ściekową i odpadami,
- ✓ zapewnienie instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji,
- ✓ postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- ✓ procedury utrzymania czystości, środki czystości i preparaty dezynfekcyjne.

Ponadto zwracano uwagę na właściwy stan sanitarno - techniczny obiektów oraz przestrzegania

zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2021r. był **1** Pensjonat „Raj” w Rajgrodzie. Przeprowadzona kontrola kompleksowa nie wykazała uchybień. Ponadto w ewidencji było **35** obiektów świadczących usługi noclegowe (w tym 8 ośrodków wczasowych, 18 pokoi noclegowych, 9 gospodarstw agroturystycznych).

Dokonano **27** kontroli:

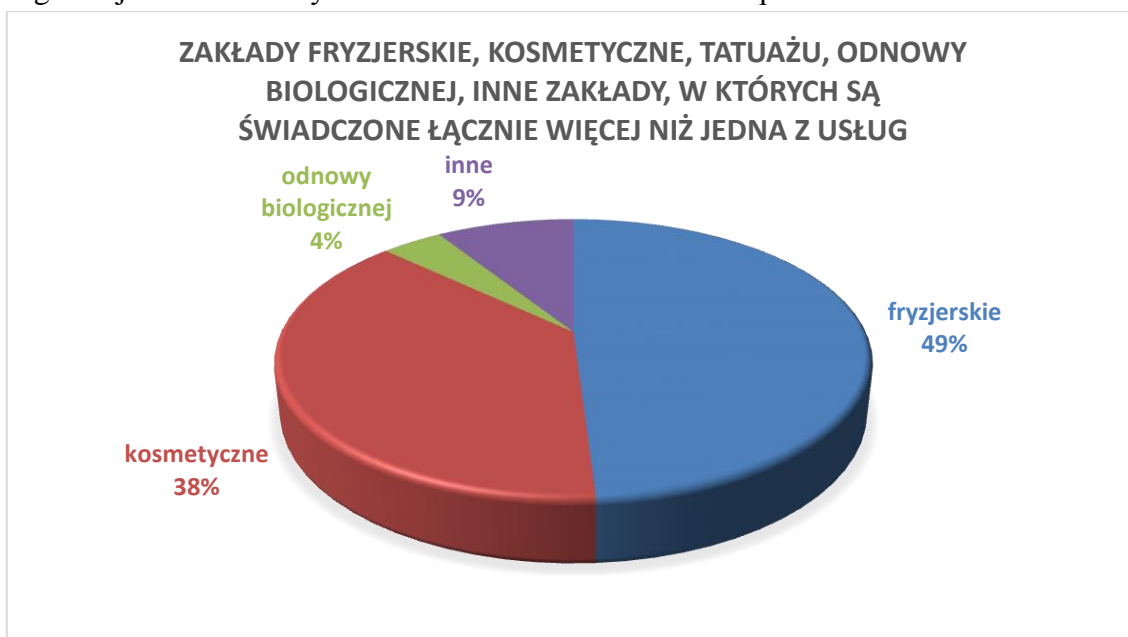
- **7** kontroli kompleksowych **ośrodków wczasowych**. Stan sanitarno – techniczny w **2** skontrolowanych obiektach był dobry, natomiast w **5** obiektach był zły. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły stanu sanitarno – technicznego sufitów, ścian, podłóg, wykładzin, łóżek, drzwi oraz stelaży i drzwi kabin prysznicowych w łazienkach.
- **12** kontroli kompleksowych **pokoi noclegowych** – uchybień nie stwierdzono
- **8** kontroli kompleksowych **gospodarstw agroturystycznych** – uchybień nie stwierdzono.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w roku 2021 ujęte były **94** obiekty świadczące usługi, tj.: **46** zakładów fryzjerskich, **36** zakładów kosmetycznych, **4** zakłady odnowy biologicznej, **8** obiektów świadczących łącznie więcej niż jedną z ww. usług. W 2021 roku przeprowadzono **38** kontroli obiektów będących pod nadzorem.

Obiekty w tej grupie charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem - od niewielkich zakładów obsługiwanych przez jedną osobę, poprzez zakłady średniej wielkości. Według kategorii wykonywanych usług największy udział obiektów w tej grupie stanowią zakłady fryzjerskie - 49%, następnie zakłady kosmetyczne - 38%, kolejno zakłady świadczące łącznie więcej niż jedną z usług fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej (tzw. inne) - 9%. Najmniej spośród wyżej wymienionych grup stanowiły zakłady odnowy biologicznej - 4%. W żadnym z obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu w trakcie świadczonych usług istnieje wysokie ryzyko zakażenia. Z uwagi na zwiększone ryzyko transmisji zakażeń krwiopochodnych, personelowi świadczącemu usługi, przekazywano aktualne informacje z zakresu prewencji zakażeń. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przekazywali właścicielom zakładów materiały edukacyjne opracowane przez Ministerstwo Zdrowia przy współpracy Głównego Inspektora Sanitarnego: „Plan Higieny dla salonów fryzjerskich” oraz „Plan Higieny dla zakładów kosmetycznych”.

Podczas przeprowadzanych kontroli obiektów, głównie zakładów kosmetycznych, szczególną uwagę zwracano na właściwe prowadzenie procesów dezynfekcji i sterylizacji sprzętów stosowanych do wykonywania zabiegów, podczas których może dojść do naruszenia ciągłości tkanek.

Wskazać należy, że w obiektach należących do tej grupy dezynfekcja narzędzi kosmetycznych oraz fryzjerskich prowadzona była za pomocą preparatów o szerokim spektrum działania. Sposób prowadzonej dezynfekcji nie budził zastrzeżeń kontrolujących, a stosowane

środki dezynfekcyjne posiadały aktualne terminy ważności.

W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu oraz na samodzielnych stanowiskach manicure powszechnie stosowano bieliznę jednorazowego użytku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną. W skontrolowanych zakładach, w miejscach widocznych, umieszczone były znaki graficzne i informacje pisemne o zakazie palenia papierosów i e-papierosów.

Tereny rekreacyjne

W 2021 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie obejmował nadzorem **16** terenów rekreacyjnych (5 parków, 10 placów zabaw, 1 miejsce do wypoczynku i rekreacji nad jeziorem) – przeprowadzono kontrole 15 terenów rekreacyjnych.

W sezonie letnim przeprowadzono kontrole placów zabaw dla dzieci. Wszystkie obiekty posiadają tablice informacyjne oraz regulaminy korzystania z urządzeń na terenie. Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na jakość piasku w piaskownicach (m.in. częstotliwość wymiany piasku, udokumentowane źródło pochodzenia piasku) oraz czy sprzęt do zabaw posiada certyfikaty.

We wszystkich skontrolowanych obiektach sprawdzano stan techniczny sprzętu oraz gospodarkę odpadami komunalnymi. Podczas kontroli sanitarno - technicznej jednego z terenów rekreacyjnych – Parku Solidarności w Grajewie stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny schodów głównych prowadzących do w/w parku. W trakcie roku zarządzający dokonał remontu i doprowadził schody do właściwego stanu technicznego.

Cmentarze

W ewidencji PSSE w Grajewie było **15** cmentarzy. Na terenach cmentarzy lub w ich sąsiedztwie wydzielono miejsca na pojemniki, kontenery lub boksy do gromadzenia odpadów komunalnych. Każdy z cmentarzy posiadał ogrodzenie. Skontrolowane cmentarze utrzymane były w dobrym stanie sanitarno - porządkowym.

Domy przedpogrzebowe

W ewidencji w 2021 roku znajdowały się **3** obiekty zarejestrowane jako domy przedpogrzebowe oraz **1** obiekt posiadający jedynie środki transportu do przewozu zwłok. Pomieszczenia w domach przedpogrzebowych wyposażone są w wentylację mechaniczną.

Wdrożono instrukcje mycia i dezynfekcji rąk zapobiegające zakażeniom oraz chorobom zakaźnymi. Zakłady prowadzą właściwą gospodarkę odpadami, posiadają umowę ze specjalistyczną firmą na odbiór i transport odpadów niebezpiecznych.

Inne obiekty

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2021r. znajdowało się **20** innych obiektów:

- 2 stacje kolejowe (przystanki PKP).
- 1 poczekalnia PKS,
- 1 przystanek PKS,
- 1 przystań jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych,
- 5 stacji paliw,
- 1 pralnia Chemiczna - Magiel Elektryczny,
- 4 obiekty sportowe (2 stadiony miejskie i 2 hale sportowe),
- 3 obiekty kulturalno - rozrywkowe,
- 2 obiekty użyteczności publicznej (Targowisko Miejskie, Pasaż Handlowy).

Stan sanitarno-porządkowy wszystkich obiektów objętych kontrolą nie budził zastrzeżeń. Skontrolowane obiekty podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podsumowanie

W ramach prowadzonej działalności Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021r. przeprowadziła w obiektach użyteczności publicznej 161 kontroli sanitarnych, w tym:

- ✓ 131 - kontrole związane z nadzorem sanitarnym,
- ✓ 30 - kontrole związanych z poborem próbek wody z wodociągów, pływalni.

Wydano ogółem 36 decyzji administracyjnych, w tym:

- ✓ 11 decyzji merytorycznych,
- ✓ 15 decyzji płatniczych,
- ✓ 10 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok lub szczątków ludzkich na cmentarzach zlokalizowanych na terenie naszego powiatu.

Ponadto wydano:

- ✓ 15 postanowień na sprowadzenie zwłok z zagranicy,
- ✓ 4 opinie sanitarne dotyczące regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach na terenie powiatu,
- ✓ 3 opinie w sprawie utworzenia miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli,
- ✓ 5 wystąpień
- ✓ 3 komunikaty dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wydano 15 ocen obszarowych jakości wody do spożycia przez ludzi:

- ✓ 1 ocenę obszarową jakości wody do spożycia przez ludzi na terenie powiatu grajewskiego,
- ✓ 6 ocen obszarowych jakości wody do spożycia przez ludzi dla poszczególnych miast i gmin,

- ✓ 8 ocen obszarowych jakości wody do spożycia przez ludzi dla wodociągów indywidualnych,

Wydano 1 zbiorczą roczną ocenę jakości wody dla Pływalni Miejskiej w Grajewie za okres od 01 stycznia 2021 do 31 grudnia 2021 roku.

Ponadto zatwierdzono:

- ✓ 20 harmonogramów poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właścicieli wodociągów,
- ✓ 1 harmonogram poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej na pływalni.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE POWIATU GRAJEWSKIEGO W 2021 ROKU.

W 2021 roku pod nadzorem Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarnej Epidemiologicznej w Grajewie na terenie powiatu grajewskiego było (stan na 31 grudnia 2021r): 47 stałych obiektów oświatowo-wychowawczych (1 żłobek, 17 przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego, 15 szkół podstawowych samodzielnych, 1 zaoczne liceum ogólnokształcące dla dorosłych, 10 zespołów szkół / w skład których wchodzi: 5 przedszkoli, 4 szkoły podstawowe, 3 licea ogólnokształcące, 4 technika, 3 branżowe szkoły I stopnia, 1 szkoła specjalna, 1 szkoła policealna, 2 warsztaty, 3 internaty), 1 dom pomocy społecznej, 1 placówka wsparcia dziennego (świetlica środowiskowa), 1 placówka pracy pozaszkolnej (szkoła muzyczna) - skontrolowano kompleksowo 36 obiektów oświatowo-wychowawczych oraz 33 placówki letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2021 r. dokonano 77 kontroli, wydano 5 decyzji administracyjnych (merytorycznych), w tym 1 zmieniająca termin wykonania zaleceń i 2 z zaleceniami oraz 2 decyzje płatnicze. Podczas kontroli 1 szkoły podstawowej i 1 zespołu szkół stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły złego stanu technicznego części pomieszczeń: braku ciepłej wody w szkolnych pomieszczeniach sanitarnych, stanu podłogi w pracowni komputerowej, stanu ścian: w magazynku sprzętu sportowego, w szatniach, w pokoju w internacie, braku osłon na świetlówkach jarzeniowych.

Warunki zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do potrzeb tego typu placówek,
- zaopatrzenia w instalację kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną;
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów;
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć;
- dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii;
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;
- form prowadzonego dożywiania w szkołach;
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Baza lokalowa i stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

PRZEDMIOT OCENY	ROK 2021	
	Liczba placówek	%
Liczba obiektów stałych pod nadzorem	47	100
Liczba placówek skontrolowanych kompleksowo	36	76,6 %
Placówki w budynkach nieprzystosowanych	2	4,25
Budynki w złym stanie technicznym	0	0
Budynki w złym stanie higienicznym	0	0
Placówki w budynkach bez wodociągów	0	0
Placówki w budynkach bez kanalizacji	0	0

Niewystarczająca liczba urządzeń ustępowych	2	4,25
Korzystanie z ustępów zewnętrznych	0	0

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach szkolnych.

Liczba placówek		Liczba placówek posiadających tylko:			Liczba placówek posiadających		
W ewidencji	skontrolowanych	salę gimnastyczną	salę rekreacyjną/ zastępczą	boisko sportowe	salę zastępczą/ rekreacyjną z boiskiem	salę gimnastyczną z boiskiem	szkolny zespół sportowy z boiskiem
		0	0	1 (1 zespół szkół)	8	0	9
26	18						

Liczba placówek skontrolowanych: 10 szkół podstawowych samodzielnych, 8 zespołów szkół.

Nadal jest mały odsetek uczniów korzystających z pryszniców po zajęciach sportowych. Wynika to z tego, iż przerwy międzylekcyjne są zbyt krótkie.

Ocena realizacji innych form wychowania przedszkolnego

Na terenie powiatu grajewskiego działało w 2021 roku 9 innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego). 6 zlokalizowanych w budynkach szkół podstawowych, 2 zlokalizowane w budynkach świetlic wiejskich i 1 w budynku prywatnym. Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Tabela 1

Rok	Umebłowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2021	609	18	0	0	212	18	0	0

Ilość szkół - 18 (w tym: 10 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie i 8 zespołów szkół)

Tabela 2

Umeblowanie sal zabaw w przedszkolach					
		Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
Rok	Liczba zbadanych dzieci	Liczba skontrolowanych przedszkoli/ innych form wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli	
2021	486	20	0	0	

Ilość skontrolowanych przedszkoli w 2021r. - 20 (w tym: 15 przedszkoli/ innych form wychowania przedszkolnego, 5 przedszkoli w 5 zespołach szkół).

Dożywianie uczniów.

Ze względu na długi okres pobytu w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością.

Na podstawie danych liczbowych zebranych na temat dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół) ustalono podczas kontroli, że w roku szkolnym 2021 roku z dożywiania skorzystało:

	posiłki dwudaniowe	posiłki jednodaniowe	śniadania	napój (mleko białe, mleko smakowe)
2021r.	1717 uczniów	0	463 uczniów	1277 uczniów
W tym: 686 uczniów korzysta z posiłków dofinansowanych przez MOPS, GOPS, OPS				

Ocena przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2021/2022.

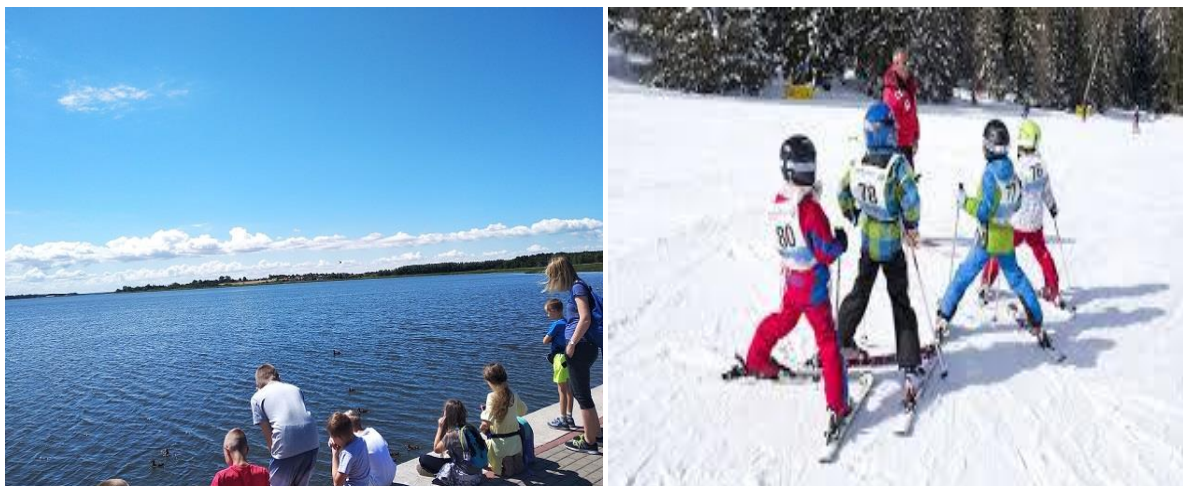

Dokonano oceny stanu przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Na 26 szkół w ewidencji – stan na 31.08.2021r. (15 szkół podstawowych samodzielnych, 1 LO zaoczne i 10 zespołów szkół) skontrolowano 4 samodzielne szkoły podstawowe i 4 zespoły szkół.

Informacje na temat stanu przygotowania pozostałych placówek uzyskano od dyrektorów szkół. Podczas oceny stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki są

przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. W czasie wakacji nie przeprowadzono remontów generalnych obiektów szkolnych, wykonano drobne remonty i prace naprawcze.

Wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży

Liczba placówek zgłoszonych do bazy MEN – 36 (wypoczynek zimowy - 0, wypoczynek letni - 36),

W trakcie trwania wypoczynku dokonano 33 kontroli warunków wypoczynku (wypoczynek zimowy -0, wypoczynek letni - 33); przyjazd 3 grup wypoczynku letniego zgłoszonych do Kuratorium - baza MEN, odwołano z powodu braku chętnych oraz ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju.

Wszystkie skontrolowane placówki zapewniły opiekę wychowawczą i medyczną oraz właściwe warunki wypoczynku. W większości są to obiekty, w których corocznie organizowany jest wypoczynek dzieci i młodzieży. Z wypoczynku letniego skorzystało 1619 uczestników.

Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy i meble zakupione po 1997roku.

Dokonano oceny w 15 przedszkolach/innych formach wychowania przedszkolnego, w 10 samodzielnych szkołach podstawowych i w 8 zespołach szkół (w skład których wchodzi: 5 przedszkoli, szkoły podstawowe, technika, licea, szkoły branżowe, szkoły policealne, szkoła specjalna, internaty, warsztaty szkolne). W wyniku oceny stwierdzono, że w placówkach oświatowych pod nadzorem PPIS w Grajewie 100% mebli i sprzętu sportowego zakupionego po 1997r. posiada certyfikaty.

Wnioski:

Warunki zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu grajewskiego ulegają systematycznej poprawie, ale nadal istnieją placówki zlokalizowane w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

- 2 placówki pod nadzorem PPIS w Grajewie zlokalizowane są w obiektach zaadaptowanych na potrzeby oświaty, budynki pod nadzorem Konserwatora Zabytków (Przedszkole Miejskie nr 1 w Grajewie, Zespół Szkół Specjalnych w Grajewie). Pomieszczenia m.in. na poddaszu, wąskie przejścia, małe sale.
- W 2 szkołach podstawowych stwierdzono przekroczenie liczby uczniów (chłopców) na miskę ustępową/pisuar.
- nadal nie wszystkie szkoły posiadają pełne warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, w skontrolowanej 1 szkole podstawowej i 1 zespole szkół zajęcia WF prowadzone są na korytarzach szkolnych.
- nadal 2 szkoły podstawowe i 1 zespół szkół nie prowadzą dożywiania w postaci ciepłych posiłków, pomimo, że dzienny czas pobytu uczniów w szkole często przekracza 6 godzin. Dlatego konieczne jest kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia przynajmniej jednego ciepłego posiłku w szkole jak największej liczbie uczniów.

Stale poprawia się stan sanitarny i techniczny placówek. W 2021r. nie przeprowadzono remontów pomieszczeń szkolnych, we wszystkich placówkach przeprowadzono prace konserwatorskie i drobne remonty, polegające m.in. na:

- malowaniu części pomieszczeń szkolnych,
- uzupełnienie ubytków tynku,
- bieżące naprawy sprzętu i urządzeń,
- naprawy urządzeń sanitarnych,
- odmalowanie sprzętu na placu zabaw,
- wykonanie prac naprawczych z zakresu stolarki, elektryki i hydrauliki.

Wykonano szereg drobnych prac porządkowych zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz szkoły poprawiających estetykę i wizerunek szkoły (koszenie trawy, uporządkowanie terenu szkoły, wymiana płyt chodnikowych na terenie szkoły, pomalowanie sprzętu, naprawa i malowanie ogrodzenia).

Podczas kontroli placówek oświatowych szczególną uwagę zwrócono na przestrzeganie zakazów, nakazów i ograniczeń oraz wytycznych w aspekcie zapobiegania COVID 19. Wszystkie skontrolowane placówki opracowały i wdrożyły odpowiednie procedury, przestrzegają zasad reżimu sanitarnego, zapewniono środki do dezynfekcji, pomieszczenia są regularnie wietrzone. Poprawnie układała się współpraca z dyrektorami placówek w przypadku stwierdzenia dodatniego wyniku testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 w placówce.

Ocena stanu Powiatu w zakresie Higieny Pracy za 2021r.

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego.

Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy. Natomiast w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych.

W 2021 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego figurowało 156 zakładów, zatrudniających 4028 pracowników. Do kontroli wytypowano 42 podmioty skontrolowano 44 zakładów, w których pracowało 2543 osób. W 2021 roku przeprowadzono 46 kontroli sanitarnych.

1.1. Weryfikacja zagrożeń wywołanych czynnikami szkodliwymi dla zdrowia.

Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 1824 osób. Na terenie powiatu grajewskiego w jednym skontrolowanym zakładzie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń zapylenia. Pomiary czynników szkodliwych w środowisku pracy wykazały przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń NDS zapylenia-4 osoby.

1.2 Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad realizacją przez pracodawców rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.07.2012 r w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 16 kontroli w 16 zakładach pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. W kontakcie z czynnikiem rakotwórczym pracowały 424 osoby, w kontakcie z benzenem 12 osób; z formaldehydem - 323 osoby, prace związane z narażeniem pyły drewna pracowało 215 osób, prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną -frakcja respirabilna powstająca w trakcie pracy 3 osoby.

W 2021 r. obniżono dla 41 osób najwyższe dopuszczalne stężenie formaldehydu.

1.3 Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3, wynikający z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomani.

Na terenie powiatu grajewskiego w 2021 r w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o przeciwdziałaniu narkomani przeprowadzono 11 kontroli w 11 zakładach, w których wprowadzano do obrotu i stosowano prekursory narkotyków. W 6 zakładach stwierdzono wprowadzanie do obrotu prekursorów kategorii 3 i w 5 zakładach stwierdzono stosowanie prekursorów kategorii 3.

Zakłady na terenie powiatu grajewskiego nie stosują i nie wprowadzają do obrotu prekursorów kat. 2.

1.4 Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów, które po raz pierwszy wprowadzają do obrotu produkty biobójcze. Zakłady, w których wprowadzane są do obrotu produkty biobójcze to sklepy. W 2021 r przeprowadzono 12 kontroli w 10 zakładach.

Na terenie powiatu grajewskiego przeprowadzono kontrole w 10 zakładach, w których stosowano produkty biobójcze oraz w 10 zakładach wprowadzających do obrotu..

Podczas kontroli stwierdzono naruszenia z zakresu nieprawidłowego oznakowania produktu biobójczego.

1.5 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach.

Na terenie powiatu grajewskiego działalność prowadzi 1 producent (zakład produkujący detergent - płyn do mycia naczyń), 37 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz działają 54 zakłady stosujące substancje i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W ramach nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami skontrolowano 34 obiekty, w których przeprowadzono 34 kontrole.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie wydawano decyzji.

1.6 Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W roku 2021r. na terenie powiatu grajewskiego nie było przeprowadzonych kontroli z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest ponieważ nie prowadzono takich prac.

1.7 Nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych.

W roku 2021r. na terenie powiatu grajewskiego przeprowadzono 1 kontrolę w 1 zakładzie pogrzebowym. Naruszeń nie stwierdzono.

2. Występowanie chorób zawodowych

W 2021 roku na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wydał 1 decyzję stwierdzającą chorobę zawodową i 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe na terenie powiatu grajewskiego w latach 2018 – 2021.

Nr poz.	Jednostka chorobowa	2018	2019	2020	2021
7	Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych –postać ostra	1	1	-	-
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	-	1	-	-
26	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	7	2	4	1

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE W ROKU 2021

W 2021 r. pracownik Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej realizował zadania w obszarze profilaktyki chorób i promocji zdrowia wynikające z zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Zdrowia, Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz kampanii społecznych spowodowanych sytuacją epidemiologiczną powiatu grajewskiego.

Podjęmowane zadania wynikały z:

- „*Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025*”,
- „*Podlaskiego programu zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych*”,
- „*Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych*” w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy,
- „*Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017 – 2021*”.

Tematyka działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia dotyczyła m.in.:

- profilaktyki spożywania alkoholu,
- profilaktyki palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów,
- profilaktyki zażywania narkotyków, w tym tzw. „dopalaczy”,
- profilaktyki zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań AIDS,
- profilaktyka chorób nowotworowych,
- profilaktyka zakażeń HBV, HCV,
- profilaktyka zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2,
- profilaktyka zachorowań na gripę,
- promocja szczepień ochronnych,
- bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas letniego wypoczynku,
- promocja wiedzy o antybiotykowrażliwości i antybiotykoodporności,
- promocja zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania,
- profilaktyka zakażeń pokarmowych w tym zatruc grzybami,

- profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze,
- profilaktyka wszawicy,
- promocja programu „Profilaktyka 40 PLUS”.

Pracownik promocji zdrowia zajmował się nadzorem merytorycznym nad prawidłowością realizacji programów oraz pozostałych działań z zakresu promocji zdrowia w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono łącznie 18 wizytacji w podległych placówkach.

Biorąc powyższe pod uwagę pracownik promocji zdrowia w 2021 r. prowadził działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań, poprzez realizację programów edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych.

Realizowano następujące interwencje programowe:

1. „Podlaski program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w 2021 roku”

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań i zgonów wynikających z palenia papierosów i e-papierosów poprzez unikanie ekspozycji na dym tytoniowy i parę z e-papierosów. Antytytoniowe inicjatywy skierowane były do różnorodnych grup odbiorców: internautów, pracowników i interesantów Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

w Grajewie, personelu podmiotów leczniczych, pacjentów, uczniów, rodziców i opiekunów, kadry pedagogicznej, uczestników letniego wypoczynku, organizatorów wypoczynku, w tym ogółu społeczności lokalnej powiatu grajewskiego. Liczba odbiorców programu w 2021 roku wyniosła 450 osób.

2. „Czyste powietrze wokół nas”

Program ten jest realizowany w powiecie grajewskim od roku szkolnego 2008/2009 i jest pierwszym ogniwem w łańcuchu działań antytytoniowych służącym kształtowaniu właściwych postaw prozdrowotnych. Treści programowe kierowane są do dzieci w wieku 3 - 6 lat oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem podejmowanych działań jest ochrona dzieci przed narażeniem na bierne wdychanie dymu tytoniowego poprzez edukację na temat skutków zdrowotnych inhalacji dymu tytoniowego. Przedszkolaki poznają miejsca, w których mogą się zetknąć z dymem oraz nabywają umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, gdy dorośli przy nich palą.

W roku szkolnym 2020/2021 zrealizowano XIII edycję w/w programu, w której wzięło udział 7 placówek wychowania przedszkolnego. W programie uczestniczyło łącznie 596 osób.

3. „Bieg po zdrowie”

Program ten jest realizowany w powiecie grajewskim od roku szkolnego 2016/2017. Odbiorcami w/w programu profilaktyki antytytoniowej, to uczniowie w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Uzasadnieniem do skierowania programu do tej grupy są wyniki badań, prowadzących w Polsce i wielu krajach na świecie. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W roku szkolnym 2020/2021 program był realizowany w 6 szkołach. Program objął swoim zasięgiem łącznie 234 osób.

4. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - Projekt KIK/68

Program jest realizowany na terenie powiatu grajewskiego od 2013 roku. Głównym celem projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Grupą docelową objętą działaniami edukacyjnymi byli uczniowie w placówkach oświatowo-wychowawczych. Działania edukacyjne były głównie powiązane z kampanią pn. „Melanż. Oczekiwania vs. Rzeczywistość”. Wzmocnieniem podejmowanych działań było wykorzystanie oprzyrządowanie do programu tj. alkoogole i smokolyzer.

W powiecie grajewskim działania przeprowadzono w 5 jednostkach, w tym odnotowano 380 odbiorców.

5. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Ważnym elementem Projektu KIK/68 był program edukacyjny pt. „*ARS, czyli jak dbać o miłość?*” skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Program dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, środki zastępcze) w kontekście norm i wyznawanych przez młodzież wartości.

Program w powiecie został zrealizowany w 1 szkole. Swoim zasięgiem objął 81 osób.

6. „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017 – 2021”

Istotnym działaniem prozdrowotnym podejmowanym przez pracownika promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego było zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, w tym przenoszonych drogą płciową oraz przez kontakt z zakażoną krwią.

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV, poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. W ramach realizacji programu działania profilaktyczne kierowane były do ogółu

społeczeństwa, w tym młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, kadry pedagogicznej, pacjentów, personelu podmiotów leczniczych oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego.

W 2021 r. kontynuowano obchody Światowego Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS oraz Światowego Dnia Walki z AIDS głównie poprzez działania medialne. Przeprowadzony został etap szkolny Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS.

Informacje dotyczące problemu HIV/AIDS dotarły do 400 mieszkańców naszego powiatu.

7. „Trzymaj Formę!”

Program „*Trzymaj Formę!*” stanowi inicjatywę propagującą zdrowy styl życia wśród młodzieży szkolnej. W programie istotne jest dwukierunkowe podejście do problemu nadwagi i otyłości polegające na promowaniu zbilansowanego odżywiania połączonego z regularną aktywnością fizyczną. Odbiorcami programu w roku szkolnym 2020/2021 byli uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych i ich rodzice oraz kadra pedagogiczna.

Edycja XV programu objęła swym zasięgiem 8 placówek, co stanowi 993 odbiorców.

8. „Mam wybór ... wybieram rozsadek”

Program jest realizowany we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Grajewie na mocy podpisanego listu intencyjnego z dnia 13 kwietnia 2018 r. Zakres obszaru zagadnieniowego dotyczy profilaktyki zażywania narkotyków, w tym środków zastępczych. Celem programu jest wzrost wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz zapobieganiem i zwalczaniem zjawiska demoralizacji w środowisku dzieci i młodzieży.

Antynarkotykowe inicjatywy skierowane były do różnorodnych grup odbiorców: uczniów, kadry pedagogicznej, internautów, pracowników i interesantów Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie. Działania edukacyjne zostały podjęte w 2 placówkach oświatowo-wychowawczych. Treści antynarkotykowe dotarły do 306 odbiorców.

9. „Znamie! Znam je?”

Świadomość w zakresie profilaktyki i czynników ryzyka czerniaka rośnie, jednak nadal stanowi on istotny problem społeczny. Według danych Krajowego Rejestru Nowotworów, czerniaki stanowią główną przyczynę zgonów z powodu nowotworów złośliwych skóry. Czerniaki najczęściej pojawiają się na skórze, ale także w obrębie ust, nosa oraz gałki ocznej.

Czerniak skóry we wczesnym stadium jest bardzo łatwy do wyleczenia, dlatego tak ważna jest wiedza młodzieży w tym zakresie. Program edukacyjny pt. „Znamie! Znam je?” wpisuje się w treści nauczania przedmiotu wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego

i biologii. Działania edukacyjne zostały podjęte w 7 placówkach oświatowo-wychowawczych. Działaniami objęto łącznie 565 odbiorców.

10. „Podstępne WZW”

Wirusowe zapalenie wątroby typu B lub C często nazywane jest „cichą chorobą”, ponieważ może przez wiele lat nie dawać żadnych objawów. Często to przypadek powoduje rozpoznanie choroby. Świadomość społeczna i zainteresowanie tematyką zakażeniami WZW typu B i typu C rośnie, jednak poziom wiedzy na ten temat jest nadal zbyt niski. W związku z tym Fundacja „Gwiazda Nadziei” oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna przystąpiły do realizacji programu edukacyjnego wśród młodzieży, który ma kształtować ich zachowania zdrowotne w zakresie przeciwdziałania tym chorobom zakaźnym.

Program edukacyjny pt. „*Podstępne WZW*” wpisuje się w treści nauczania przedmiotu wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego i biologii. Działania edukacyjne zostały podjęte w 5 placówkach oświatowo-wychowawczych. Działaniami objęto łącznie 387 odbiorców.

11. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

W roku szkolnym 2020/2021 zrealizowano pilotażową edycję programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. Grupa, do której skierowany był program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Drugą grupą odbiorców stanowili również rodzice i opiekunowie tych dzieci. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Działania edukacyjne zostały podjęte w 7 przedszkolach. Działaniami programowymi objęto łącznie 440 odbiorców.

Natomiast zrealizowane interwencje nieprogramowe są następujące:

1. „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa”

Akcja „*Letnia Szkoła Bezpieczeństwa*” są to cykliczne działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną, służby mundurowe i inne jednostki zaangażowane w ochronę zdrowia publicznego. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży przebywającej w placówkach wypoczynku zimowego i letniego na terenie powiatu grajewskiego oraz internauci. Celem akcji było zminimalizowanie zagrożeń wynikających z bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie negatywnych zdarzeń z ich udziałem. W 2021 roku działaniami edukacyjnymi objęto 319 osób.

2. „Światowy Dzień bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia”

Co roku 31 maja obchodzimy Światowy Dzień bez Papierosa. Święto stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Działaniami objęto łącznie 165 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony jest corocznie w trzeci czwartek listopada. W tym dniu szczególnie zwracana jest uwaga na kwestie zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem tytoniu oraz motywowania palaczy do zerwania z nałogiem. Działaniami objęto łącznie 216 osób.

3. „Światowy Dzień Zdrowia”

W Światowym Dniu Zdrowia wzywamy do podjęcia działań w celu wyeliminowania nierówności zdrowotnych w ramach całorocznej globalnej kampanii mającej na celu łączenie ludzi w celu budowania sprawiedliwszego i zdrowszego świata. Kampania podkreśla konstytucyjną zasadę WHO, zgodnie z którą „korzystanie z najwyższego osiągalnego poziomu zdrowia jest jednym z podstawowych praw każdej istoty ludzkiej, bez względu na rasę, religię, przekonania polityczne, warunki ekonomiczne czy społeczne”. Hasłem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2021 było: *„Budowanie sprawiedliwszego i zdrowszego świata dla wszystkich”*. Działaniami edukacyjnymi objęto łącznie 943 osób.

4. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”

W związku z tworzeniem się coraz większej liczby szczepów bakterii opornych na antybiotyki, a co za tym idzie zmniejszaniem skuteczności tej formy leczenia, 18 listopada 2021 r. obchodzony był Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, natomiast w dniach 18-24 listopada 2021 r. - Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.

Celem Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach jest zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości zarówno społeczeństwa, polityków jak i profesjonalistów medycznych na temat niezwykle groźnego zjawiska w obszarze zdrowia publicznego, jakim jest narastająca i szybko rozprzestrzeniająca się oporność na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących najważniejsze i najpowszechniejsze zakażenia u człowieka.

Ideę rozsądnego stosowania antybiotyków popiera również Państwowa Inspekcja Sanitarna, przekazując wytyczne oraz materiały informacyjne o kampanii do podległych jednostek, motywując do podjęcia działań edukacyjnych w tym zakresie oraz umieszczając informacje na stronach internetowych. Na terenie powiatu grajewskiego działaniami informacyjnymi objęto 399 osób.

5. Profilaktyka chorób nowotworowych

Cel główny Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024 zakłada dążenie do przybliżenia się do wskaźników europejskich w zakresie 5-letnich przeżyć chorych na nowotwory mające największy udział w strukturze zgonów na nowotwory w Polsce. Cel ten realizowany jest poprzez podejmowanie działań nakierowanych na rozwój profilaktyki polegającej na utrwalaniu prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia oraz zwiększeniu zgłaszalności na badania profilaktyczne.

W powiecie grajewskim podjęto działania mające na celu promocję Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem oraz obchody Światowego Dnia Walki z Rakiem. Liczba odbiorców 961 osób.

6. Promocja szczepień ochronnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna jako instytucja nadzorująca wykonawstwo szczepień realizowała również akcje informacyjne promujące szczepienia ochronne szczególnie kampanie pn. „Zaszczep się wiedzą”. Działania były skierowane do ogółu społeczeństwa i trafiły do 460 odbiorców.

7. Profilaktyka zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2

W związku z sytuacją epidemiologiczną na świecie, w Polsce oraz w województwie podlaskim i powiecie grajewskim podejmowano różnorodne działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki COVID-19. W 2021 r. realizowana była kampania pn. #SZCZEPIMYSIĘ promująca szczepienia przeciw COVID-19. W organizowanych akcjach promocji szczepień przeciw COVID-19 uczestniczyło wiele partnerów tj.: Szpital Ogólny im. dr Witolda Gineła w Grajewie, NFZ Oddział w Białymstoku (akcja szczepień w parafiach wytypowanych przez Wojewodę Podlaskiego), OSP Grajewo, Grajewskie Centrum Kultury, OSP Belda, KRUS Placówka Terenowa Grajewo, Wójt Gminy Wąsosz, Koło Gospodyń Wiejskich Wąsosz, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Wąsoszu, OSP Wąsosz, OSP Rydzewo, OSP Radziłów, Koło Gospodyń Wiejskich Brzeźno, OSP Brzeźno, OSP Niedźwiadna, OSP Ławsk.

Działaniami zostało objętych łącznie 9605 osób.

Pracownik promocji zdrowia podjął dodatkowe działania w zakresie:

- profilaktyki zakażeń pokarmowych w tym zatruc grzybami – 28 odbiorców,
- profilaktyki wszawicy – 96 odbiorców,
- profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze – 257 odbiorców,
- promocja zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania – promocja kampanii EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność” – 369 odbiorców,

- promocja programu „Profilaktyka 40 PLUS” – 361 odbiorców.

W ramach w/w interwencji podejmowano następujące formy działań: publikację informacji na stronie <https://psse-grajewo.bip.gov.pl/> oraz w mediach społecznościowych tj. na utworzonym w maju 2021 r. fanpage na portalu Facebook, dystrybucję i rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych oraz ekspozycję form wizualnych w PSSE w Grajewie.